

UNIVERZITA KARLOVA
Právnická fakulta

Rovné zacházení mimo zaměstnání: rovný přístup ke zboží a službám

Toto vzdělávání je financováno programem Evropské komise „Práva, rovnost a občanství na období 2014 až 2020“.

16.09.2019

Jakub Tomšej

18

Právo EU

- Smlouva o Evropské unii, čl. 2
- Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 1a, 2, 6, 19
- Listina základních práv Evropské unie, čl. 21, 23, hlava III
- Směrnice Rady 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ
- Směrnice Rady 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování

Rovný přístup ke zboží a službám

- Pro muže a ženy přišel později, než v případě rovného zacházení bez ohledu na rasu a etnický původ
- Původně navrhováno zahrnutí vzdělávání a reklamy do věcného rozsahu – neprosazeno
- **SMĚRNICE RADY 2004/113/ES** ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování

Oblast působnosti

- V rámci pravomocí svěřených Společenství se tato směrnice vztahuje na všechny osoby poskytující veřejně dostupné zboží a služby, bez ohledu na to, zda dotyčná osoba působí ve veřejném nebo soukromém sektoru, včetně veřejnoprávních subjektů, a které jsou nabízeny mimo oblast soukromého a rodinného života a úkonů prováděných v této souvislosti.
- Touto směrnicí není dotčena svoboda každého vybrat si smluvního partnera, není-li tato volba smluvního partnera založena na jeho příslušnosti k určitému pohlaví.
- Tato směrnice se nevztahuje na obsah sdělovacích prostředků a reklamy ani na vzdělávání.
- Tato směrnice se nevztahuje na záležitosti týkající se zaměstnání a povolání. Tato směrnice se nevztahuje na záležitosti samostatné výdělečné činnosti, pokud se na ně již vztahují jiné právní akty Společenství.

Rozsah aplikace

‘Služby’ zahrnují zejména:

a) činnosti průmyslové povahy;

b) činnosti obchodní povahy;

c) řemeslné činnosti;

d) činnosti v oblasti svobodných povolání.

Praktické problémy

- Rozdílné ceny
  - Pojistných produktů
  - Služeb
- Rozdílné zacházení
  - Přístup ke službám

2004/113/ES a pojistné smlouvy

- „Používání pojistně-matematických faktorů týkajících se pohlaví je běžně rozšířeným postupem v pojištnictví a ostatních souvisejících finančních službách. Aby se zajistilo rovné zacházení s muži a ženami, nemělo by používání pohlaví jako pojistněmatematického faktoru vést k rozdílům ve výši pojistného a v pojistném plnění. Méně příznivé zacházení se ženami z důvodů těhotenství či mateřství by mělo být považováno za formu přímé diskriminace na základě pohlaví, a proto by mělo být v pojištnictví a v souvisejících finančních službách zakázáno. Náklady spojené s riziky těhotenství a mateřství by tudíž neměly být spojovány pouze s osobami jednoho pohlaví.“
- V nových smlouvách uzavřených po 21. prosinci 2007 nesmí použití pohlaví jako faktoru při výpočtu výše pojistného a pojistného plnění pro účely pojištění a souvisejících finančních služeb u jednotlivých pojištěnců vést k rozdílům ve výši pojistného a v pojistném plnění.
- Dle Čl. 5 odst. 2 členské státy mohou do 21. prosince 2007 rozhodnout o povolení přiměřených rozdílů ve výši pojistného a pojistného plnění u jednotlivých pojištěnců, je-li pohlaví určujícím faktorem při hodnocení rizika založeném na příslušných a přesných pojistně-matematických a statistických údajích.

C-326/09 Test-Achats

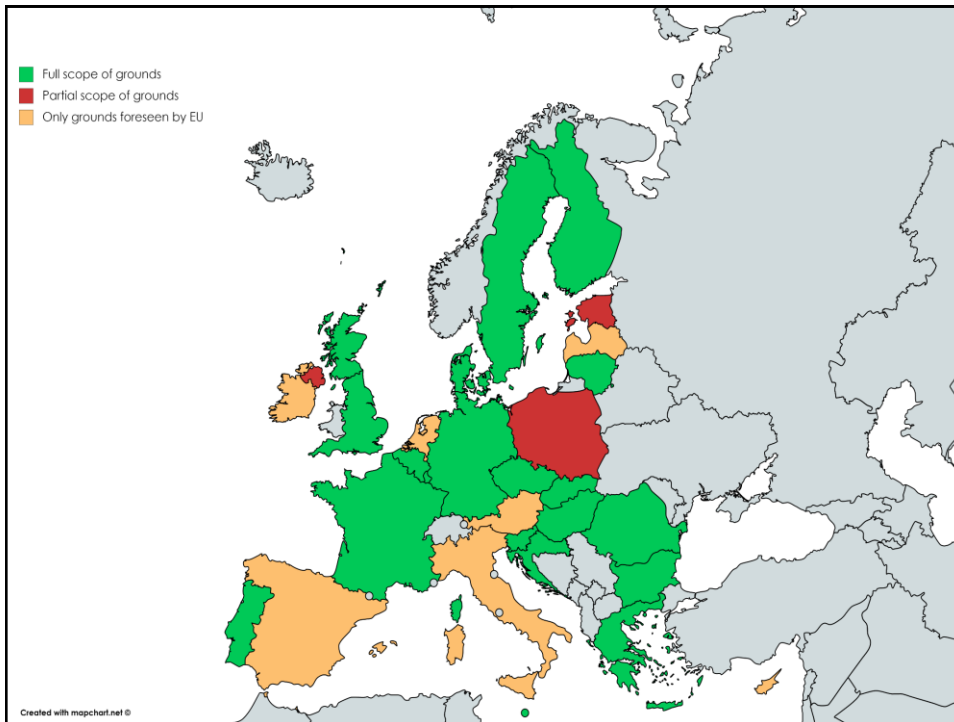
Je čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/113, který státům umožňuje stanovit odlišnosti ve specifikaci pojistného rizika pro muže a ženy při výpočtu pojistného, slučitelný s primárním právem?

Je možno aplikaci čl. 5 odst. 2 směrnice omezit na smlouvy o životním pojištění?

C-326/09 Test-Achats

Článek 5 odst. 2 směrnice Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování, je neplatný s účinností od 21. prosince 2012

Judikatura členských států

- VB: Lee v. Ashers Baking Company ze dne 10.10.2018
- Pekařství z náboženských důvodů odmítlo objednávku na dort s nápisem „support gay marriage“
- Neshledána diskriminace na základě sexuální orientace

Přístup ke zboží a službám

Zákaz diskriminace v evropském právu

- Rasa, etnický původ
- Pohlaví

Zákaz diskriminace v českém právu

- Rasa, etnický původ
- Pohlaví
- Národnost
- Sexuální orientace
- Věk
- Zdravotní postižení
- Náboženství, víra, světový názor
- Státní příslušnost v rámci EU

Česká praxe

- Odepření přístupu k bydlení

I. Stanovisko ombudsmanky (112/2012/DIS)

V případě, že zveřejněná nabídka pronájmu konkrétní nemovitosti, byť ve vlastnictví soukromé osoby, vylučuje příslušníky určitého etnika, dopouští se ten, kdo nabídku činí, přímé diskriminace těchto osob. Realitního makléře jako zprostředkovatele nikterak nevyvíňuje, že jednal na základě požadavku vlastníka nemovitosti.

<http://eso.ochrance.cz/nalezene/edit/2000>

Česká praxe

- Odepření přístupu k bydlení

II. Rozsudek (14 C 46/2013-107)

- Uložení písemné omluvy
- Náhrada nemajetkové újmy a nákladů řízení zamítnuta

(https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/112-2012-DIS-VP-rozsudek_OS_Litomerice.pdf)

Česká praxe

- Stanovisko ombudsmanky (6899/2015/VOP)

Zákaz vstupu s kočárky do prodejny znevýhodňuje osoby pečující o děti, neboť nemohou v jeho důsledku služeb prodejny využít. Takový zákaz proto může naplnit znaky nepřímé diskriminace z důvodu pohlaví (rodičovství) v přístupu ke zboží a službám.

(<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5332>)

Česká praxe

- Stanovisko ombudsmanky (3939/2015/VOP)

Odmítnutí pojišťovny uzavřít smlouvu o cestovním pojištění s těhotnou ženou, nebo i výluky pro určité typy úrazů či náhlých onemocnění, představuje přímou diskriminaci na základě pohlaví. Další výluky se musí opírat o konkrétní údaje, z nichž lze dovést větší pojistné riziko.

<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5888>

Česká praxe

- Stanovisko ombudsmanky (4637/2015/VOP)

Letecká společnost se dopustí přímé diskriminace, pokud před odbavením vybírá cestující k předběžnému prověření podle jejich etnicity.

<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5670>

UNIVERZITA KARLOVA
Právnická fakulta

Děkuji za pozornost!

tomsej@prf.cuni.cz

16.09.2019

Jakub Tomšej

14